ZPRÁVA O ČINNOSTI ČS. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ PŘI ČSAV ZA ROK 1978.

Praha 3.1.1979.

Činnost Československé společnosti entomologické při ČSAV probíhala v roce 1978 podle plánu schváleného na valném shromáždění konaném dne 18.března 1978 a sestaveném podle pokynů a usnesení presidia ČSAV o vědeckých společnostech.

Výbor společnosti za předsednictví Prof.Dr.Ing. Ant.Pfeffra,DrSc. pracoval ve stejném složení jako v minulém roce,pouze na místo L.Lizce byl zvolen revizorem Petr Čermák. Rovněž výbory jednotlivých poboček zůstaly ve stejném složení jako v předcházejícím roce (viz Zprávy 1978, 14: 125 - 130.).

I. Činnost ústředí.

a/ schůze výboru společnosti.

V roce 1978 se konaly 3 schůze hlavního výboru společnosti a to ve dnech 18.března, 24.června a 30.září,za průměrné účasti 25ti členů.

b/ valné shromáždění společnosti.

Valné shromáždění se konalo dne 18.března 1978 v Domě luktury kovoprůmyslu v Praze 5 Smíchově za účasti 207 členů.

Na programu bylo 1/ projednání zápisu o minulém 73.valném shromáždění,
2/ zpráva o činnosti za rok 1977,
3/ plán práce na rok 1978,
4/ různé diskusní příspěvky.

c/ členská základna.

Československá společnost entomologická při ČSAV ma k 31.12.1978
celkem 1.213 členů,
z toho 422 činných členů,
782 mimořádných
a 9 čestných členů.

V průběhu roku 1978 bylo přijato 69 nových členů, z toho 4 činní.

Zemřelo 8 členů společnosti :

čestný člen Doc.Dr.Josef Mařan, čestný člen Dr.Vl.Balthazar, dále Akademik C.Blattný, Dr. Smetana, Dr.J.Marjanko, Ing. Kopecký, J.Kilián a Ing. Skopal.

Ze společnosti vystoupil 11 členů - 6 činných a 5 mimořádných : J.Procházka, Dr.Rodendorfová, K.Všetečka, Dr.Holásek,F.Netopil, V.Pulc, F.Krejnický, J.Hřivna, J.Lípa, J.Rupič.

Z nově přijatých členů je 45 % mladých entomologů, další jsou mladí vědečtí pracovníci a amatérští zájemci o entomologii.

d/ Entomologické dny 1978.

Entomologické dny se konaly ve dnech 23.- 25.června 1978 ve Františkových Lázních. Byly zajišťovány ústředím a organizační zabezpečení provedla L.Hlaváčková, tajemnice společnsoti.

V pátek 23.6.78 zahájil Entomologické dny předseda společnosti Prof.Dr.Ing. Ant.Pfeffer, DrSc, přivítal účastníky a seznámil je s programem. Dále následovaly přednášky :

Dr.Pyšek : Geologický a fytogeografický obraz západních Čech,
Dr.Strejček : Rezervace a chráněné oblasti západních Čech,
Prof.Pfeffer : Vyznamní entomologové, kteří působili v západních Čechách,
L.Hlaváčková : Organizační zajištění Entomologických dnů.

V sobotu 24.6.78 byly uspořádány exkurse na rezervaci SOOS a rašeliniště ve Slavkovském lese, které vedli Z.Pičman a Dr.Strejček.

V neděli 25.6.78 byla exkurse do Poohří, kterou vedl Dr.Strejček. Ukončení Entomologických dnů bylo v Lounech.Někteří účastníci provedli samostatné exkurse do okolí Jáchymova a na další místa západních Čech.

e/ entomologické srazy.

Entomologické srazy se konaly na jaře 19.března a na podzim 1.října v místnostech Domu kultury v Praze 5-Smíchov za účasti 1.093 členů a jejich hostů.

f/ přednášky, diskusní a týdenní schůzky.

V roce 1978 se uskutečnily tyto přednášky a schůzky při ústředí :

Dr.Pradáč : Jak promítat diapositivy,
Dr.Jelínek : Výsledky entomologické expedice v Iránu,
Dr.Strejček : Faunistické průzkumy a ochrana přírody,
Dr.Grulich : Nové poznatky v parasitologickém průzkumu,
Dr.Verner : Expedice Afrika 78.

Přednášky byly doplněny promítáním barevných diapositivů a filmů. Jednotlivých přednášek se zúčastnilo v průměru 35 členů a hostů.

Členové se pravidelně scházejí na týdenních schůzkách, coleopterologové v Černém pivovaru na Karlově náměstí, lepidopterologové v kavárně Letná v Praze na Letné.

g/ péče o dorost.

Kroužek mladých entomologů - coleopterologů navštěvuje 19 mladých zájemců o entomologii a vede jej Dr.J.Strejček. Schůzky se konají pravidelně každý lichý pátek v měsíci v ÚDPMJF v Praze 2.(Mimo prázdniny.) Činnost kroužku je řízena celoročním plánem a zejména je kladen důraz na poznávání ekologických vazeb v přírodě, vysvětlování smyslu sběru hmyzu a jeho studia a otázkám ochrany přírody. Členům kroužku je poskytována pomoc při determinaci a jsou vedeni k plánovité činnosti, aby se podíleli i na některých průzkumech na území Prahy. Do programu jsou zahrnovány entomologicky zaměřené přednášky s diapositivy o sběrných cestách entomologů.

Kroužek mladých entomologů - lepidopterologů vede Miloš Soldát a pomáhají mu Ing.Skýva a Ing. Pipek. Kroužek navštěvuje 6 mladých zájemců a schůzky se konají každý sudý čtvrtek v ÚDPMJF v Praze 2. Činnost kroužku je zaměřována na určování ulovených lepidopter, na školení v používání mikroskopu, na seznamování s různými způsoby lovů,chovů hmyzu a uspořádání sbírek. Byly uspořádány 3 exkurse spojené s lovem a determinací lepidopter.

h/ výměna entomologického materiálu se zahraničím.

Za výbor společnosti sleduje otázku dovozu a vývozu entomologického materiálu Dr.Jiří Zelený, CSc. V roce 1978 nebyly zjištěny žádné přestupky proti ustanovením platným pro tuto činnost a Celní správa byla požádána o další prodloužení celního výměru i na rok 1979.

Za rok 1978 činil vývoz 260 položek do 60 států od 59 členů,
dovoz 160 položek ze 60 států 35 členům.

Vývoz i v tomto roce přesahuje dovoz z důvodu, že některé dovozní zásilky jsou poštou doručovány přímo bez celního povolení.

Převážně se entomologický materiál dováží a vyváží za účelem doplnění sbírky, k determinaci. V řadě případů je materiál zpracováván našimi členy pro cizí vědecká pracoviště a to ukazuje, že práce některých členů společnosti je známa v zahraničí a tak jsou uznávány odborné kvality členů společnosti v mezinárodním měřítku.

cH/ zahraniční styky.

Československá společnost entomologická při ČSAV uzavřela a podepsala 30.září 1978 dohodu o vzájemné spolupráci s Polskim Towarzystwem Entomologicznym, Warszawa.

V platnosti je podobná smlouva uzavřená v roce 1977 mezi Čs.spol. entomologickou a Kulturbund-Zentraler Fachausschus Entomologie,Berlin.

Také letos navštívili Čs.společnost entomologickou někteří zahraniční entomologové u příležitosti svých služebních cest a návštěv některých entomologických pracovišť v ČSSR.

Členové společnosti navštívili prostřednictvím Čedoku SSSR, BLR, RLR, MLR, Jugoslávii a řadu dalších států. Cest bylo využito pro entomologické studium.

II. Činnost poboček.

a/ Moravská pobočka se sídlem v Brně pokračovala ve svých schůzkách formou besed konaných v restauraci Vídeňka. Na jaře bylo organizováno přátelské setkání moravských entomologů a jejich přátel.

Přednášky :

Ing.J.Dušek : Expedice do Vietnamu,
Prof.Ant.Pfeffer : Problém zoogeografie východní Sibiře,
Dr.M.Daniel : Biologické výsledky čs.himalajské expedice,
Dr.Skuhravá, Dr.Skuhravý : Naše bejlomorky.

Celkem bylo konáno : schůzí pobočky 4 za účasti 17 členů,
besedy mládeže 6 za účasti 82 ml.entomologů,
besedy pobočky 3 za účasti 73 členů a hostů,
přednášky 6 za účasti 170 členů.

Kroužky mladých entomologů vede Dr.Pavel Lauterer, který rovněž vypracovává posudky prací v soutěži "Natura semper viva" s entomologickou problematikou a vede besedy v krajském kole této soutěže.

b/ Jihočeská pobočka se sídlem v Českých Budějovicích, pracovala formou schůzek členských kolegií, besed a přednášek.

Přednášky :

Ing.K.Spitzer : Entomologické dojmy z Leningradu a okolí,
Jiří Niedl : Dojmy ze zájezdu ze Střední Asie,
Dr. Jelínek : Faunistický výzkum hmyzu v ČSSR,

Uskutečněné akce v roce 1978 : přednášky 4 za účasti 125 členů,
jiné akce 3 za účasti 21 členů a hostů.

V rámci činnosti pobočky se uskutečnila výstava hmyzu. Řada členů spolupracovala se Státní ochranou přírody.
Kroužek mladých entomologů vede Josef Levý za spolupráce s Okresním domem pionýrů a mládeže v Písku.

c/ Severočeská pobočka se sídlen v Ústí nad Labem, pracovala rovněž formou besed a schůzek členů, pod patronací Okresního muzea v Mostě.

Přednášky :

Dr.J.Jelínek : Faunistický průzkum v ČSSR a síťové mapování hmyzu,
MUDr.J.Říha : První pomoc při pobodání hmyzem.

Další akce pobočky v roce 1978 : schůze pobočky 1 za účasti 34 členů,
přednášky 2 za účasti 68 členů,
schůzky mladých 1x týdně s průměrnou účasti 15 zájemců.

Do kulturně politické práce s mládeží se zapojují členové pobočky ve spolupráci s Okresním domem pionýrů a mládeže. Kroužek mládeže při ODPM v Litoměřicích vede s.Kliešť.

Do řešení faunistického výzkumu na Mostecku bylo zapojeno 7 členů. Entomologové ze severočeské pobočky v průběhu celého roku prováděli individuálně sběry v okolí svého bydliště a tak přispívají k soustavnému poznávání fauny severních Čech.

III. P r á c e o d b o r n ý c h s k u p i n .

a/ Sekce biologického boje s hmyzem.

Vedoucím této sekce je RNDr. Jaroslav Weiser, DrSc., člen korespond. Sekce plnila své úkoly v rámci činnosti jednotlivých členů sekce v Entomologickém ústavu ČSAV.

b/ Sekce tažných motýlů.

Vedoucím sekce je Miloslav Soldát. V průběhu roku 1978 vyšla ve Zprávách Čs.spol.entomol.při ČSAV celková zpráva o výsledku pozorování výskytu tažných motýlů na území ČSSR za léta 1972 a 1976. Hlášení za rok 1978 se ověřovala a zpracovávala pro tisk. Ověřují se hlášení laiků, kteří jsou zapojeni v akci časopisu ABC mladých techniků a přírodovědců " Hledejte smrtihlava ".

c/ Sekce pro výzkum sociálního hmyzu.

Vedoucí této sekce je Doc.Dr.Ivan Hrdý, CSc.
Členové sekce věnovali hlavně pozornost plnění výzkumných úkolů v rámci Státního plánu základního výzkumu. Podíleli se na výzkumu obranných sekretů rodu Hasututormes, poskytli podklady pro souborné dílo o biologii termitů.
Dr.J.Křeček, CSc., působil půl roku na Kubě na výzkumu termitů.
Nejvíce úsilí členů sekce bylo zaměřeno na vypracování nových metod boje proti mravenci Monirium pharaoni.

d/ Sekce pro faunistický výzkum.

Sekci vede RNDr.Josef Jelínek, CSc. Faunistická komise průběžně koordinovala práce na řešení vědeckého úkolu " Faunistický průzkum hmyzu". Výsledky průzkumu byly projednány na schůzce komise 20.11.78. Byl vypracován plán pro rok 1979 s nížm jsou členové seznamováni na stránkách Zpravodaje společnosti.

Členové faunistické sekce se zúčastnili 12.12.1978 semináře o metodách faunistického výzkumu, který uspořádala Čs.zoologická společnost při ČSAV s cílem, ujednotit metodiku výzkumu pro celou oblast zoologie.

e/ Otázky ochrany přírody.

Ochrana přírody se stává i v Čs.společnosti entomologické ožehavým problémem. Společnost usiluje o účinnou propagacitěchto snah hlavně mezi dorostem, avšak naráží při tom na argumenty o ničivých velkoplošných zásazích do naší přírody a krajiny v důsledku úzce chápaných rezortních ekonomických zájmů řady podniků a ministerstev. Společnost se proto snaží usměrnit zájem mladých entomologů na studium těch druhů hmyzu, které až dosud unikají jejich pozornosti, avšak chybí zde vhodná česká odborná literatura, o kterou by se mladí entomologové mohli opírat. Je smutnou skutečností, že nakladatelství vydávají "kasovní" atlasy, kde se neustále setkáváme s obrázky líbivých druhů hmyzu, avšak vydávání pomůcek nadále vázne. Společnost přikročila ke svépomoci s vydáváním určovacích klíčů, ale i tato snaha postupuje pomalu.

f/ Historiografie entomologie.

Z pověření výboru společnosti zpracovává Ing.Zdeněk Koleška další hesla pro "Seznam biografií čs.entomologů". V roce 1978 byla připravena první část k vydání jako příloha Zpráv Čs.spol.entomologické od písmene A po část písmene F.
Z badatelské činnosti o historii čs.entomologie vyšla v roce 1978 ve sborníku " Bohemia centralis " 7/1978 obsáhlejší práce s názvem " Závist u Zbraslavi - klasická lokalita českých entomologů"".

IV. Činnost publikační, knihovna.

a/ Acta Entomologica Bohemoslovaca.

Toto mezinárodní periodokum vydává ve spolupráci s Entomologickým ústavem ČSAV Československá společnost entomologická při ČSAV.
V roce 1978 vyšlo 6 čísel v rozsahu 432 stran. Vydávání opět naráží na chronické potíže při tisku i když se podařilo zhruba dodržet plánované termíny.

b/ Zprávy Československé společnosti entomologické při ČSAV.

V roce 1978 vyšel 14. ročník ve čtyřech svazcích o 156 stranách.
Zprávy přinášejí různé informace pro členskou základnu, faunistické práce a technické návody pro entomologickou praxi.
Za obsah Zpráv zodpovídá výboru Zdeněk Černý.

c/ Určovací klíče.

Jako zvláštní příloha Zpráv vyšel určovací klíč Coleoptera-Tenebrionidae od redaktora J.Picky. Společnost zde dala slovo mladému autorovi, aby tak podnítila zájem ostatních členů ke spolupráci do dalších let, a je si vědoma, že klady i zápory těchto snah pomohou usměrnit práci dalších zájemců.

d/ Knihovna.

Stav knihovny společnosti dosáhl v roce 1978 již 14.200 kusů inventárních čísel, převážně zahraničních periodik, vyměňovaných za Acta Entomologica Bohemoslovaca se zahraničními institucemi. Vzhledem k nedostatku místa v knihovně musí být část došlých publikací skladována ve dvou depositářích, takže se knihovní fond nyní nachází na 3 různých místech v Praze.

V průběhu roku 1978 bylo uskutečněno cca 350 výpůjček včetně meziměstské knihovní služby a prodeje starších ročníků časopisů.

Knihovníkem společnosti je RNDr. Miroslav Zacharda.

V. P r á c e k u l t u r n ě - p o l i t i c k á .

V šesté pětiletce se zvyšuje podíl vědy na hospodářském rozvoji naší společnosti. Stoupá význam i základního výzkumu v přírodních vědách při řešení otázek zemědělství, lesního hospodářství, tvorby a ochrany krajiny a životního prostředí. Čs.společnost entomologická při ČSAV jako činitel v předpolí vědy má řadu úkolů. Seznamuje členy i širší praxi s uvedenými tendencemi v entomologii ryzí i užité. Musí proto dbát na přípravu výročních zasedání při entomologických srazech, při jarních a podzimních členských srazech a dalších akcích. Protože ve své členské základně podchycuje značný počet členů amatérů a dospívající mládeže, zvyšuje se její úkol i v této oblasti kulturního poslání. Jde zde o usměrnění zájmů členů v souladu s posláním ochrany přírody a využitím jejich volného času pro užitečnou zájmovou činnost.

Společnost se zaměřuje i na výchovné tendence v kroužcích mladých entomologů, kdy využívá možnost spolupráce s Domy pionýrů a mládeže v Praze, Brně, Českých Budějovicích a v Ústí nad Labem, dále i mimo sídla poboček, např. v Hradci Králové, Mostě, Plzni, Litoměřicích v Ostravě a jinde.

Členové výborů ústředí i poboček se podílejí každoročně na organizování a hodnocení biologických olympiád pro střední školy v ČSR.

Společnost pečuje o další výměnu vědeckých časopisů a periodik, o výměnu entomologického materiálu a to v souladu s platnými směrnicemi.

Naše věda může udržovat tempo se světovým pokrokem jen tehdy, bude-li i nadále prohlubovat a rozšiřovat spolupráci s vědci a vědeckými společnostmi celého světa.

Řada členů výborů ústředí i poboček působí v komisích Socialistické Akademie a nebo jsou členy některých dalších vědeckých společností. Spolupráce s těmito institucemi navazuje tedy na individuelní zaměření zájmů těchto členů.

Z á v ě r .

Československá společnost entomologická při ČSAV se snaží plnit úkoly, které si vytýčila podle zásad daných presidiem ČSAV o rozvoji vědy. Vyskytnuvší se potíže se společnost snaží řešit sama pokud je to v jejích silách a možnostech. Byla by třeba zásadní pomoc při vydávání vhodné literatury pro mladé členy.

Prof.RNDr.Ing.Antonín Pfeffer,DRSc.,
předseda společnosti

RNDr. Josef Rusek, CSc.,
hospodář

Doc.RNDr. Karel Hůrka, CSc.,
vědecký tajemník